

Ministru kabineta ētikas kodekss

Ministru kabineta ētikas kodekss nosaka ētikas principus un uzvedības noteikumus visiem Ministru kabineta locekļiem.

Ētikas kodeksa mērķis ir veicināt Ministru kabineta vienotību, atklātību un darbību sabiedrības interesēs, sniedzot ieteikumus vēlamai Ministru kabineta locekļa (turpmāk – Ministrs) rīcībai, lai sekmētu iedzīvotāju uzticēšanos valsts pārvaldei.

I Vispārīgie principi

1. Ministra darbība ir balstīta uz šādu principu ievērošanu:

1.1. Cieņa pret likumu

Ministrs pilda amata pienākumus un izmanto viņam piešķirtās tiesības tikai saskaņā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem. Ministrs, gan pildot amata pienākumus, gan arī personīgajā dzīvē cenšas būt paraugs visiem iedzīvotājiem normatīvo aktu prasību ievērošanā.

1.2. Cieņa pret personu

Ministrs ar cieņu izturas pret visiem sabiedrības pārstāvjiem un citām amatpersonām, neatkarīgi no to tautības, dzimuma, sociālā statusa, reliģiskās pārliecības, politiskiem uzskatiem, vecuma vai citām atšķirībām.

1.3. Godprātība

Ministram ar savu darbu ir jāvairo valsts kopīgais labums, īstenojot piešķirto varu tikai un vienīgi visas sabiedrības interesēs un norobežojoties no jebkurām personiskām finanšu vai cita veida saistībām vai atsevišķu privātpersonu ietekmes.

1.4. Atklātība un godīgums

Ministrs ir atklāts un godīgs, sniedzot informāciju par savu rīcību un pieņemtajiem lēmumiem, izskaidrojot to pamatotību un motīvus, un atsakās no komentāriem tikai likumā noteiktajos gadījumos.

1.5. Atbildīgums

Ministrs ir atbildīgs par saviem lēmumiem un rīcību, atskaitoties sabiedrībai un labprātīgi pakļaujoties jebkādai ar amata pienākumu pildīšanu saistītai tiesiskai pārbaudei.

1.6. Taisnīgums, objektivitāte un neitralitāte

Ministrs rīkojas pēc iespējas taisnīgi, objektīvi izvērtējot visu viņam pieejamo informāciju un ņemot vērā vienīgi konkrēto personu nopelnus vai citus apsvērumus, neizrādot labvēlību un nesniedzot nepamatotas privilēģijas kādai no personām, personu grupām, institūcijām vai organizācijām.

II Uzvedības noteikumi

1. Ministru kabineta vienotība un kolektīvā atbildība

- 1.1. Ministram, pārstāvot savu nozari Ministru kabinetā, ir tiesības brīvi paust savu viedokli un sniegt informāciju, ko viņš uzskata par nepieciešamu vai noderīgu izskatāmā jautājuma risināšanā.
- 1.2. Lai veicinātu sabiedrības uzticēšanos Ministru kabinetam, Ministrs izvēlas tādu rīcības modeli, kas apliecina Ministru kabineta vienotību un kolektīvo atbildību.
- 1.3. Pēc tam, kad ir pieņemts koleģiāls valdības lēmums, Ministrs tiek aicināts publiski nepaust atšķirīgu vai pretrunīgu viedokli un atturēties no citu ministru nepamatotas kritikas.

2. Komunikācija un sabiedrības iesaistīšana

- 2.1. Ministrs sniedz tikai patiesu un pārbaudītu informāciju, neizvairoties no diskusijām, informējot par piedāvātajiem problēmu risinājumiem, to pamatojumu un sagaidāmajām sekām.
- 2.2. Ministram ir pienākums objektīvi izturēties pret citiem valdības locekļiem vai amata pārņēmējiem, sniedzot visu nepieciešamo informāciju un godīgi iepazīstinot ar problēmām.
- 2.3. Ministrs savlaicīgi aicina uz konsultācijām sabiedrības pārstāvjus un uzklausa viņu argumentus un viedokļus.

3. Politiskā darbība un neitralitāte

- 3.1. Ministram ir aizliegts izmantot valsts pārvaldes administratīvos un darbinieku resursus savas politiskās partijas darbības nodrošināšanai vai popularizēšanai (piemēram, priekšvēlēšanu aģitācijai).
- 3.2. Ministram ir pienākums respektēt valsts pārvaldes politisko neitralitāti. Ministram ir aizliegts izmantot savu amata stāvokli, lai ietekmētu vai dotu norādījumus civildienesta ierēdņiem darboties partijas interesēs.
- 3.3. Ministrs nepieļauj, ka politiskā piederība ir iemesls civildienesta ierēdņu vai valsts pārvaldes darbinieku iecelšanai amatos vai atbrīvošanai no amata.

4. Interesešu konflikta novēršana, attieksme pret dāvanām un viesmīlības piedāvājumiem

- 4.1. Ministram ir jāatturas no lēmuma pieņemšanas, ja tas var radīt šaubas par ministra objektivitāti un neitralitāti. Pieņemot politiskus lēmumus, nav pieļaujami, ka ministrs tīši veicina īpašu priekšrocību piešķiršanu saviem radniekiem, partijas biedriem, darījumu partneriem vai citām personiski pazīstamām personām.
- 4.2. Ja Ministram ir jāpieņem lēmums vai jāveic citas ar amata pienākumu saistītas darbības, kas ekskluzīvi skar tādu personu intereses, kas nav Ministra radnieki likuma „Par interesešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” izpratnē, bet ir viņa dzīvesbiedrs, tuvs radnieks, svainībā esoša persona, tuvs draugs vai persona, no kuras Ministrs ir saņēmis personisku dāvanu, tad Ministrs atstata sevi no šāda lēmuma pieņemšanas.
- 4.3. Ministram ir pienākums citiem Ministru kabineta locekļiem atklāt informāciju par savu ģimenes locekļu ekonomiskajām interesēm, ja tās ir vai varētu būt saistītas ar Ministra kompetencē esošu jautājumu vai lēmumu.
- 4.4. Lemjot par rīcību ar mantu un finanšu līdzekļiem, Ministrs atturas no rīcības, kas varētu liecināt par īpašu priekšrocību radīšanu privātpersonai, kas ir tās pašas politiskās partijas biedrs, pārstāvis vai ziedotājs.
- 4.5. Ministram ir pienākums situācijā, kad sabiedrībai ir radušās aizdomas par to, ka viņš, iespējams, ir rīkojies interesešu konflikta situācijā, izskaidrot savu rīcību un atklāt savas personīgās intereses.

- 4.6. Ministram ir pienākums atturēties no viesmīlības piedāvājumu un jebkuru citu labumu vai dāvanu pieņemšanas pašam vai viņa ģimenes locekļiem, ja tās var radīt nevēlamas saistības ar dāvinātāju un pamatotas aizdomas par Ministra lēmumu neobjektivitāti.
- 4.7. Atstājot MK locekļa amatu un stājoties citā amatā, Ministrs izvēlas tādu nodarbošanos, kas nerada pamatotas aizdomas, ka amats ir ticis iegūts kā nepienācīgs labums vai pateicība par darbību ministra amatā.

5. Lobēšana

- 5.1. Ministram ir pienākums publiskot informāciju par lobētāju, ar kuru ir notikušas konsultācijas vai no kura ir saņemta informācija vai kurš jebkādā veidā centies ietekmēt lēmuma pieņemšanu, kas attiecas uz normatīvā akta projektu vai jautājumu, par ko Ministrs ir bijis atbildīgs pieņemt lēmumu.
- 5.2. Ministram jānodrošina informācijas par tikšanos ar lobētāju publiskošana ministrijas mājaslapā, Ministru prezidentam – Valsts kancelejas mājaslapā, kā arī pēc pieprasījuma jādara zināmu lobētāja izteiktā priekšlikuma saturu, ja šī informācija jau nav publiski pieejama un atspoguļota masu saziņas līdzekļos vai atrodama ministrijas vai Valsts kancelejas mājaslapā.

6. Amata pienākumu pildīšanai uzticētās mantas un finanšu resursu izmantošana

- 6.1. Ministram ir pienākums publiskos resursus izmantot tikai paredzētajiem mērķiem un amata pienākumu pildīšanai, nevis personīgajām vajadzībām.
- 6.2. Ministram ir pienākums efektīvi un ekonomiski izmantot publiskos finanšu resursus, netērējot tos nesamērīgi dārgam aprīkojumam (transportlīdzekļi, mēbeles, kancelejas preces u.tml.), neizmantojot tos neatbilstošiem mērķiem (izklaides, atpūtas pasākumiem vai tml.).
- 6.3. Lemjot par Ministru kabineta locekļu atalgojumu, Ministrs pēc iespējas objektīvāk novērtē valsts finanšu iespējas un izvēlas taisnīgāko un samērīgāko risinājumu, lai sabiedrībā nerastos šaubas par nepamatota labuma atvērēšanu pašiem sev.

7. Uzvedība ārpus amata pienākumu pildīšanas

- 7.1. Ārpus amatpersonas pienākumu pildīšanas Ministram ir pienākums ievērot ētiskas uzvedības principus un pieklājības normas, ņemot vērā, ka sabiedrības uztverē Ministra privātā dzīve nav pilnībā nodalāma no augstas valsts amatpersonas statusa.
- 7.2. Ministram ir pienākums apgūt jaunas zināšanas, pilnveidojot savu kompetenci pārraudzītās nozares un valsts pārvaldes tiesiskajos jautājumos.

III Ētikas kodeksa ievērošana

- 1.1. Ētikas kodeksa normu ievērošanu uzrauga Ministru prezidents, nepieciešamības gadījumā izveidojot Ētikas komisiju kodeksa normu pārkāpumu izvērtēšanai un rekomendāciju sagatavošanai.
- 1.2. Saņemot sūdzību, Ētikas komisija izvērtē Ministra rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sagatavo rekomendāciju Ministram.
- 1.3. Ētikas komisijas lēmumi un sagatavotās rekomendācijas tiek publicētas Valsts kancelejas mājas lapā.
- 1.4. Ministru prezidenta Ētikas kodeksa normu pārkāpumus izvērtē Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija.
- 1.5. Ministrs uzņemas politisko atbildību un iesniedz demisijas rakstu, ja viņa vadītajā nozarē ir konstatēti būtiski pārkāpumi, kuru rezultātā nodarīts kaitējums cilvēku dzīvībai un veselībai vai radīti ievērojami materiālie zaudējumi.